FP

ROYAUME DE BELGIQUE

– – – – – – – – – –

AVIS 44.173/4
DU 12 MARS 2008

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

– – – – – – – – – – – –

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, quatrième chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 21 février 2008, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi portant assentiment à la Convention internationale de 2001 sur le contrôle des systèmes antisalissure nuisibles sur les navires, et aux Annexes, faites à Londres le 5 octobre 2001", a donné l'avis suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1/, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations ci-après.

1. Afin de permettre aux chambres de notifier en temps utile au Gouvernement qu'elles n'approuvent pas un amendement à une annexe à la convention à laquelle il est envisagé de donner assentiment, il y aurait lieu de compléter encore l'avant-projet par une disposition prévoyant l'obligation, pour le Gouvernement, de communiquer aux chambres législatives, dans un délai déterminé, tout amendement à une annexe, approuvé conformément à l'article 16 de la convention [(1)].

2. L'assentiment anticipé aux amendements aux annexes à la convention, qui résulterait de l'article 2, alinéa 2, de la loi en projet, n'emporte pas dérogation à l'obligation, qui résulte de l'article 190 de la Constitution et de l'article 8 de la loi du 31 mai 1961 relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires, de publier au Moniteur belge ces amendements pour qu'ils produisent leurs effets en droit interne.

---

(1) Si les chambres législatives n'approuvent pas un amendement à une annexe, le Gouvernement sera tenu de s'opposer à cet amendement au nom de la Belgique. Voir, dans le même sens, l'avis 42.374/3, donné le 30 janvier 2007, sur un avant-projet devenu le decret van het Vlaams Parlement van 6 juli 2007 houdende instemming met het Protocol bij het Vedrag van 1998 betreffende de toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, betreffende registers inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen, opgemaakt in Kiev op 21 mei 2003 (Doc., Vlaams Parl., 2006-2007, n/ 1230/1), l'avis 41.096/2/V, donné le 11 septembre 2006, sur un avant-projet, devenu le décret du Parlement wallon 31 mai 2007 portant assentiment au Protocole à la Convention de 1998 sur l'accès à l'information, la participation du public au processus décisionnel et l'accès à la justice en matière d'environnement, portant sur les registres des rejets et transferts de polluants, fait à Kiev, le 21 mai 2003 (Doc., Parl. wal., 2006-2007, n/ 585/1) http://nautilus.parlement-wallon.be/Archives/2006_2007/DECRET/585_1.pdf (05/03/2008).

.../...

L'article 190 de la Constitution réserve à la loi la compétence de déterminer les formes dans lesquelles doivent être publiés les lois et règlements pour être obligatoires. Selon la Cour de cassation, cette disposition constitutionnelle s'applique par analogie aux actes internationaux. Elle a en effet déclaré les traités inopposables aux particuliers tant qu'ils n'ont pas été publiés intégralement au Moniteur belge [(2)].

L'absence de publication au Moniteur belge n'aurait pas soulevé d'objection si la convention, qui sera publiée au Moniteur belge, avait elle-même prévu les formes dans lesquelles ces amendements seront publiés [(3)].

En conséquence, il y aura lieu de publier au Moniteur belge les dispositions desdits amendements.

---

(2) Cass., 11 décembre 1953, Pas., 1954, I, p. 298 ; 19 mars 1981, Pas., I, p. 779.

(3) Les règles édictées par les organes d'institutions internationales peuvent en effet être rendues obligatoires en droit interne du fait de leur publication dans le bulletin ou le journal officiel édité par ces institutions, par l'effet des clauses contenues dans les traités y relatifs (B. Haubert et C. Debroux, "L'application du droit international par le juge administratif", A.P.T., 1998, p. 95).

La chambre était composée de

Messieurs	Ph.	HANSE,	président de chambre,
	P.	LIÉNARDY,	conseillers d'État,
	J.	JAUMOTTE,	
Madame	A.-C.	VAN GEERSDAELE,	greffier.

Le rapport a été présenté par M. B. JADOT, premier auditeur chef de section.

LE GREFFIER, LE PRÉSIDENT,

A.-C. VAN GEERSDAELE Ph. HANSE

FP

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 44.173/4
VAN 12 MAART 2008

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, vierde kamer, op 21 februari 2008 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet "houdende instemming met het Internationaal Verdrag van 2001 betreffende de controle op schadelijke aangroeiwerende systemen op schepen, en met de Bijlagen, gedaan te Londen op 5 oktober 2001", heeft het volgende advies gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1/, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het vervangen is bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voormelde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het voorontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

1. Om de Kamers de mogelijkheid te bieden aan de regering te bekwamer tijd kenbaar te maken dat ze een wijziging van een bijlage bij het Verdrag waarmee men instemming wil geven niet goedkeuren, zou het voorontwerp nog aangevuld moeten worden met een bepaling waarin voorzien wordt in de verplichting voor de regering om elke overeenkomstig artikel 16 van het Verdrag goedgekeurde wijziging van een bijlage binnen een bepaalde termijn aan de wetgevende kamers mee te delen [(1)].

---

(1) Indien de wetgevende kamers een wijziging van een bijlage niet goedkeuren, zal de Regering verplicht zijn om zich namens België tegen die wijziging te verzetten. Zie in dezelfde zin, advies 42.374/3, gegeven op 30 januari 2007, over een voorontwerp dat aanleiding gegeven heeft tot het decreet van het Vlaams Parlement van 6 juli 2007 houdende instemming met het Protocol bij het Verdrag van 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, betreffende registers inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen, opgemaakt in Kiev op 21 mei 2003 (Gedr. St., Vlaams Parl., 2006-2007, nr. 1230/1), advies 41.096/2/V, gegeven op 11 september 2006, over een voorontwerp dat aanleiding gegeven heeft tot het decreet van het Waals Parlement van 31 mei 2007 houdende instemming met het Protocol bij het Verdrag van 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, betreffende registers inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen, opgemaakt in Kiev op 21 mei 2003 (Doc., Parl. Wal., 2006-2007, nr. 585/1) http://nautilus.parlement-wallon.be/Archives/2006_2007/DECRET/585_1.pdf (05/03/2008).

2. De voorafgaande instemming met de wijzigingen van de bijlagen bij het Verdrag, die voort zou vloeien uit artikel 2, tweede lid, van de ontworpen wet, houdt geen afwijking in van de verplichting, zoals die blijkt uit artikel 190 van de Grondwet en uit artikel 8 van de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen, om die wijzigingen in het Belgisch Staatsblad bekend te maken opdat ze uitwerking hebben in het interne recht.

Krachtens artikel 190 van de Grondwet is alleen de wetgever bevoegd om te bepalen in welke vorm wetten en verordeningen bekendgemaakt moeten worden willen ze verbindend zijn. Volgens het Hof van Cassatie is die bepaling van de Grondwet van overeenkomstige toepassing op internationale akten. Het Hof van Cassatie heeft immers geoordeeld dat verdragen niet aan particulieren kunnen worden tegengeworpen zolang ze niet integraal in het Belgisch Staatsblad zijn bekendgemaakt [(2)].

Dat de amendementen niet in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt, zou geen bezwaar hebben opgeleverd indien in het verdrag zelf, dat in het Belgisch Staatsblad zal worden bekendgemaakt, zou zijn bepaald in welke vorm die amendementen zullen worden bekendgemaakt [(3)].

Bijgevolg moeten de bepalingen van de voornoemde wijzigingen in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

---

(2) Cassatie, 11 december 1953, Arr. Verbr. 1954, blz. 252-253.

(3) De regels uitgevaardigd door de organen van internationale instellingen kunnen in het interne recht immers verbindend worden gemaakt door bekendmaking ervan in het officiële bericht of publicatieblad dat door die instellingen wordt uitgegeven, door de uitwerking van bepalingen uit de verdragen die daarop betrekking hebben (B. Haubert en C. Debroux, "L'application du droit international par le juge administratif", APT, 1998, blz. 95).

De kamer was samengesteld uit

de Heren	Ph.	HANSE,	kamervoorzitter,
	P.	LIÉNARDY,	staatsraden,
	J.	JAUMOTTE,	
Mevrouw	A.-C.	VAN GEERSDAELE,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. JADOT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIÉNARDY.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

A.-C. VAN GEERSDAELE Ph. HANSE